

СЕКЦІЯ 1.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Г.Ф. Азаренков, к.е.н., професор

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м.Харків

Активне розповсюдження цифрових технологій в усі сфери соціальних, економічних, міжособистісних відносин обумовлює об'єктивні трансформаційні процеси, які відбуваються. Так, наприкінці XX століття сформувалась нова категорія цифрової економіки [1], яка передбачає, що економічна діяльність базується на використанні цифрових технологій, та пов'язана із електронною комерцією, електронним бізнесом, цифровими товарами та послугами. В повсякденний економічний обіг активно входять такі нові категорії як цифрові товари, цифрові послуги і, відповідно, цифрова валюта. Водночас, зміна технологічних укладів та перехід до Industry 4.0, призводять до необхідності впровадження трансформацій як в управлінні підприємством, так і в усіх його підсистемах.

Так, узагальнено четверту індустріальну революцію (Industry 4.0) можна визначити як перехід на повністю автоматизоване цифрове виробництво, яким управляють інтелектуальні системи в режимі реального часу та при постійній взаємодії із зовнішнім середовищем [2,3]. Причому слід зазначити, що межі такої взаємодії постійно розширюються з перспективою входження в глобальну промислову мережу речей та послуг.

На сьогодні визначають наступні основні характерні елементи нового економічного укладу. До них можна віднести елементи Інтернет речей, в тому числі промисловий Інтернет речей; хмарні обчислення; великі данні (Big Data); моделювання бізнес-процесів; адитивне виробництво; інтеграційна система; кібербезпека,; автономні роботи, штучний інтелект; доповнена та віртуальна реальність.

Устремління підприємств до функціонування та розвитку в нових економічних умовах обумовлює необхідність значних змін інформаційного середовища підприємства, а також структурного та змістовного наповнення інформаційної бази, яка формує обліково-аналітичне забезпечення. На сьогодні, інформаційною базою аналізу діяльності підприємства та його фінансового стану є внутрішня і зовнішня звітність підприємства, статистичні дані загальноекономічного характеру, інформація про конкурентів і споживачів продукції підприємства та інші відомості. Крім того можна виділити сукупність факторів, що впливають на результат діяльності підприємства. Всі фактори можна об'єднати в дві групи: одні безпосередньо залежать від підприємства, інші – не піддаються впливу діяльності підприємства. Відповідно, фактори, які не залежать від діяльності самого підприємства, включають сукупність зовнішніх факторів, таких як природні умови: рівень цін на споживані матеріально-сировинні й паливно-енергетичні ресурси, тарифів, відсотків, ставок податків і пільг, штрафних санкцій, норми амортизаційних відрахувань. Такі фактори не залежать від підприємства, але можуть впливати на результати діяльності, темпи зростання прибутку та рентабельність виробництва. В свою чергу, внутрішні фактори підрозділяються на виробничі й поза виробничі. Позавиробничі фактори пов'язані з комерційною, природо-охоронною діяльністю, соціальними умовами праці. Виробничі фактори відбивають наявність і використання основних елементів виробничого процесу.

Аналіз діяльності та фінансового стану підприємства стає основною для прийняття коректних, виражених управлінських рішень. Сукупність всіх форм звітності дає змогу отримати інформацію про різні види діяльності підприємства (операційну, фінансову, інвестиційну), його майновий стан, фінансові ресурси, результати виробничої діяльності та грошові потоки, які забезпечують цю діяльність. Іншими словами, за допомогою фінансової звітності можна отримати комплексну оцінку діяльності суб'єкта господарювання, визначити його економічний потенціал та оцінити перспективи розвитку.

Традиційна обліково-аналітична система підприємства потребує відповідних змін (рис. 1). Змінюється технологія отримання та передачі інформації, а також технологія її обробки та систематизації за допомогою відповідних цифрових технологій.

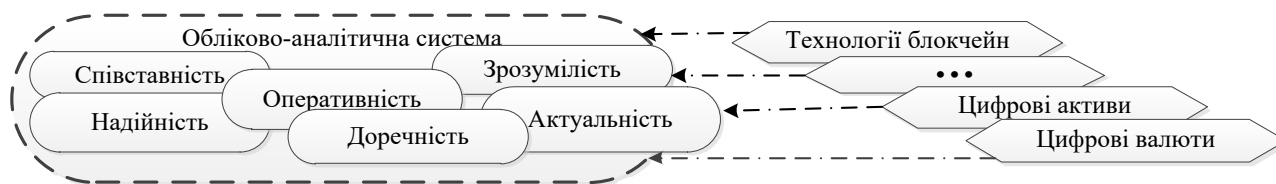

Рисунок 1 – Трансформаційні зміни обліково-аналітичної системи підприємства.

Впровадження цифрових технологій в організацію облікових процесів на підприємстві має не тільки сприяти забезпеченню відповідних якісних характеристик інформації (рис. 1), а й створювати умови щодо їх покращення.

Впровадження технологій блокчейн може бути застосовано за певною сукупністю напрямків обліково-аналітичних процесів. Так наприклад, проведення цифрового аудиту на кожному етапі створення продукту, що дозволяє відстежувати та оперативно приймати управлінські рішення в режимі реального часу. Використання транзакцій для проведення розрахунків з партнерами та стейкхолдерами, сприятиме оптимізації роботи із дебіторською та кредиторською заборгованостями, із контролем термінів погашення та проведенням відповідних транзакцій. Використання можливостей хмарного зберігання інформаційних даних [3] дозволить оптимізувати ресурси підприємства, а також збільшить можливості щодо нарощування обсягів інформаційної бази. Застосування так званих розумних контрактів, із використанням електронного підпису. Це сприятиме значному зменшенню паперового обігу на підприємстві та між партнерами, а також суттєвому скороченню часу для підписання та реалізації за суттю договірних зобов'язань. А також існує багато інших напрямків застосування в обліково-аналітичних процесах технології блокчейн.

Окремо слід зауважити, що впровадження цифрових технологій одночасно потребують трансформацій за всіма напрямками. Організаційна складова передбачає трансформацію процесів організації обліку, контролю та аналізу в тому числі із зміною облікової політики. Ресурсна складова вимагає наявності відповідного ресурсного забезпечення, як матеріально-технічного, інформаційного, так і кадрового забезпечення, яке буде відповідати існуючим вимогам. Нормативно-правова складова значною мірою передбачає приведення у відповідність нормативно-правової бази на рівні країни.

Література:

1. Digital Economy Report 2021. Cross-border data flows and development: For whom the data flow [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unctad.org/webflyer/digital-economy-report-2021>
2. Понятие Четвертой промышленной революции (Индустрия 4.0). Четвертая промышленная революция Популярно о главном технологическом тренде XXI века [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.tadviser.ru/index.php>
3. С.Рагимова Цифровая индустрия 4.0 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.forbes.ru/brandvoice/sap/345779-chetyre-nol-v-nashu-polzu>